

Eén voorn is geen voorn

«Ik heb voorn gezien!» Dit is het eerste dat ik tegen mijn buddy zeg wanneer we boven komen na de duik. Maar Bruno zet het gelijk op scherp en antwoordt: «Wat voor voorn?» Hij heeft een punt. Voorn lijkt zo algemeen, maar heeft meer ondersoorten. Duik met mij mee en ik verklaar het nader.

Ook ik ging als kleine meid eropuit met een hengeltje, de alom bekende bamboestok. Als een jager sloop ik langs de waterkant en heb mijn ouders vaak de schrik om het hart geslagen. Natuurlijk hadden zij gelijk dat ik voldoende afstand van het water moest houden, maar ze begrepen toch zeker wel dat ik net daar, ver weg van die opening in het riet, wilde vissen. In die tijd ving ik voorn. Het merendeel was blankvoorn maar aan de oppervlakte bij het riet zwom ook de ruisvoorn. Maar ik noemde ze 'voorn', en dat zal niet meer veranderen. Vandaag de dag probeer ik ze nog steeds te vangen, dit keer niet met een hengeltje, maar met de lens van mijn camera. Op een warme dag hartje zomer duiken we in de Haarlemmermeerse Bosplas. Het zicht

is redelijk met helaas veel stofdeeltjes en ik heb mijn objectief 9/18 gemonteerd om vissen te fotograferen. Al enkele dagen zie ik hier in het riet een school ruisvoorns (oftewel rietvoorn, *Scardinius erythrophthalmus*), maar ik kan er maar niet bij komen. Het plan is nu om het water in te gaan vlak bij de plek waar ze zich ophouden en dan afwachten. Want benaderen lukt me gewoonweg niet. Ruisvoorn is een zeer schuwe vis die in scholen zwemt. De knalrode vinnen komen prachtig tot uiting en de bek is bovenstandig, gericht op het happen naar vliegen en andere insecten die zich op het wateroppervlak bevinden. De ruisvoorn onderscheid je van een blankvoorn door de rugvin die verder naar achteren staat ten opzichte van de buikvin. Ik neem positie in het ondiepe deel, dicht tegen de rietkraag waar een kleine opening

is. Bruno wacht op zichtafstand en geeft mij signalen door wanneer de voorn mijn kant op komt. Ik maak proeffoto's voor de juiste instellingen en probeer nog wat composities. De school zwemt rustig tussen het riet, maar buiten mijn bereik. Bruno geeft meerdere keren aan dat de voortjes zich wat verplaatsen en ik merk dat ik wat gespannen ben door al dat afwachten. Daar heb je ze, net achter het riet. Het eerste dat opvalt is de goudkleur en de rode vinnen. Een schitterende vis, en best groot. Ik schat enkele op 30 centimeter plus. Ik neem wat foto's, maar heb nog wel wat wensen als ik eerlijk ben. De school ruisvoorn geeft niets cadeau en trekt zich terug in het dichte riet. Bruno geeft aan dat ze hem benaderen, helaas was ik daar al van op de hoogte! We blijven positief en na geruime tijd komt er een oversteek in de nis voor mij tussen

het riet. Ik schiet foto's en beter dan dit zal het deze duik niet meer worden. Terug zwemmend naar de instapplaats bekijken we enkele beelden en met een high-five besluiten we deze missieduik.

SOLISTEN

De meest algemene voorn is de blankvoorn *Rutilus rutilus*. Ook zij zwemmen in scholen. Ik zie ze 's zomers regelmatig tijdens dagduiken in een mix met een school baarzen van gelijke grootte. Je komt ze in meerdere zoetwaterplassen tegen, zoals de Boschmolenplas. Met nachtduiken tref je blankvoorn soms liggend op de bodem aan. Ze zijn vaak solo waardoor een detailfoto eenvoudig te maken is. De kleurpatronen variëren van zilverkleurig tot goudbrons en hierdoor zorgen ze nogal eens voor verwarring. Is die goudbrons vis nu een

De school ruisvoorn geeft niets cadeau en trekt zich terug in het dichte riet

blankvoorn of een ruisvoorn? Probeer dan de positie van de rug- en buikvin te beoordelen zoals ik aangaf bij de ruisvoorn. Bij de blankvoorn staat de voorkant van de rugvin gelijk met de voorkant van de buikvin. Een voorn met een oranje/rode vlek in de iris en een blauwige gloed op de schubben is doorgaans de blankvoorn. En wanneer we verder letten op de bek, zien we dat deze recht is oftewel eindstandig. Handig bij het zoeken naar voedsel, want dit leeft grotendeels op de bodem: slakjes, aasgarnaaltjes, watervlooien, insectenlarven en plantaardig materiaal. Voorn zelf is weer

veelvuldig prooi voor de roofvissen zoals snoek, baars en snoekbaars. De paaiperiode begint bij een watertemperatuur van rond de 17 graden, doorgaans april-mei. In de winter zoekt blankvoorn vaak jachthavens als beschutte gebieden op. Nog andere ondersoorten zijn de bittervoorn, winde en kopvoorn, maar die zullen wij als duikers helaas zelden waarnemen. Ik heb na mijn kinderjaren afscheid genomen van het vissen, maar ik kan niet zeggen dat de voorn mij niet meer boeit. Het is en blijft een prachtig visje met voor mij een berg aan mooie herinneringen.

Een voorn met een oranje/rode vlek in de iris en een blauwige gloed op de schubben is doorgaans de blankvoorn.

Even checken: de rugvin staat niet gelijk met zijn buikvin, dus het is een ruisvoorn (linksboven).

's Nachts ligt de blankvoorn vaak alleen op de bodem. Ideaal voor een detailfoto! (rechtsboven).

De school ruisvoorn geeft niets cadeau en trekt zich snel weer terug in het riet (rechtsonder).

Kan niet missen, zijn rode vinnen verraden hem: de ruisvoorn (linksonder).